

YAPAY ZEKÂ HÂKİMİYETİNDE VERİ MERKEZLERİNİN VARLIĞI

MEHMET ALTAY ÜNAL*
FAHRETTİN ÖZDEMİRÇİ**

"Yapay zekâ sizi sevmez ya da sizden nefret etmez. Siz sadece onun işini görmek için kullanabileceği atomlardan ibaretsiniz."

Eliezer Yudkowsky

Yapay zekâ, birbirinden çok farklı alanlarda, örneğin; Birleşmiş Milletler' den oyun üreticilerine, sinema endüstrisinden arkadaş sohbetlerine kadar belki de son yılların en rağbet gören öznesidir. Yapay zekânın, tartışma konusundan öteye geçerek uygulamaların vazgeçilmez parçası olmasıyla tartışmanın ekseni tamamen teknik alana kaymış durumdadır. Oysaki tartışılan konu, belki de uygarlığımızın kırılma noktasını sadece zaman değil yön olarak da etkileyecek, tarih çizgisi üzerindeki dallanmaları ve bunların şiddetini belirleyecek güçtedir. Bu gücü doğru kavramak bir yana, *kavrayabilmek* bile başlı başına bir problem olarak önümüzde durmaktadır.

Şüphesiz ki, teknik tartışmalar örneğin yapay zekâ ile sürücüsüz araçlar tasarlamak ya da hastalıkların teşhis ve tedavisinde yapay zekâ uygulamalarından yararlanmak, büyük heyecanlar yaratan ve geleceğe dönük kurguları değiştiren bir nüveyi yerinden oynatmaktadır. Ancak bu oynaklık, aklımızda kırılğan bölgeler yaratmakta ve yapay zekâyı kavramsallaştırmamızı ve aklımızla kavramamızı zorlaştırmaktadır. O halde, bu noktada yapay zekâyı tartıştığımız alanın doğru olmadığı tespitini yapabiliriz. Çünkü yapay zekâ tartışmalarının temelinde, "makinele-
rin insan gibi düşünebilmelerinin ve kavrayabilmelerinin mümkün olup olmadığı" sorusu vardır ve bu soru teknik bir soru değildir. Makinelerin hayatımıza girmediği dönemlerden önce de, insan dışındaki varlıkların insanlar gibi düşünüp düşünmedikleri konusu hep tartışılmıştır. Konu bunun nasıl mümkün olabileceğinden öte, olup olamayacağıdır. O halde yapay zekâ hakkında bir tartışma tasarlayacaksak, bu tartışma felsefenin alanı içerisinde yapılmalıdır. Felsefenin alanı dışındaki her türlü yapay zekâ tartışması teknik olanaklar içerisinde hapsolacaktır. Yapay zekânın ulaşabileceği yer konusunda yapacağımız tartışmalar her türlü dış etkiden uzak, duyulardan veri almayan sadece ama sadece akıl yoluyla kavrayabildiğimiz noktada yürütülmelidir. Bu nokta; merakın, hayalin ve en önemlisi de fantezinin

* Dr., Ankara Üniversitesi Kök Hücre Enstitüsü, mehmetaltayunal@gmail.com

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, fozdemirci@gmail.com